

§ 5.

Dommen kan appelleres saa vel af den Paagjældende som af det Offentlige uden Hensyn til summa appellabilis. Det afgjøres efter de almindelige Regler, om der kan tilstaa den Paagjældende fri Proces under Appellsagen.

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Sfølge vore ældste Provindsiallove maatte Ingen fængsles, naar han ikke var greben i Udsørelsen af en Forbrydelse, for hvilken der var fastsat Livs- eller Legemsstraf. Dette vedblev at være gjældende Ret langt hen i Middelalderen. Af Christian den III.'s Haandfæstning ses det imidlertid, at denne Frihed for personlig Hæftelse betragtedes som en adelig Forret, og det synes altsaa, at denne Ret ikke i samme Udstrækning gjaldt for Andre. Senere begrændedes Retten mere og mere. Dette skyldes vistnok den Sammenblanding, der her, som i de fleste andre europæiske Lande, fandt Sted mellem den anklagende Myndighed, som efterhaanden gik over fra den private Forurettede til Staten og den dømmende Myndighed, saa at begge Dele forenedes i den samme Autoritet, ligesom Tidsaanden i det Hele taget ikke var gunstig for Beskyttelse af den personlige Frihed. Først med de friere Statsformer er atter Interessen for Beskyttelsen af Borgernes personlige Frihed vaagnet.

I Stalien og Frankrig have i den nyere Tid ansete Jurister udtalt sig for, at der bør gives Erstatning til den uforskyldt Fængslede eller Dømte. I England har Spørgsmaalet gjentagne Gange været gjort til Gjenstand for Forhandling i Parlamentet, uden at det dog er kommet til Afslutning. I Tyskland har Spørgsmaalet vakt den mest levende Interesse og fremkaldt en hel Literatur, ligesom det har været drøftet i 3 paa hinanden følgende Juristmøder, af hvilke det sidste (1876) med overveienende Flertal vedtog at bevare det betræfende. Paa den tytte Rigsdags Samling i 1883 fremsattes et privat Lovforslag om Erstatning til dem, der fandtes uskyldigt dømt eller uforskyldt havde været underkastet Baretægtsfængsel, og det i den Anledning af Rigsdagen nedsatte Udvalg udarbejdede og vedtog et Lovforslag om saadan Erstatning, som dog endnu ikke er blevet behandlet af Rigsdagen.

Ogsaa hos os har man havt Opmærksomheden henvendt paa denne Sag og søgt at træffe Garantier til Beskyttelse af den personlige Frihed. Saaledes indførte man i Grundloven Bestemmelser om, inden hvilken Tid Anholdte skal afhøres og Arrestfjendelse affiges, ligesom man fastsatte Betingelser for Anvendelsen af Baretægtsfængsel og forbød dets Anvendelse for de mindre Forbrydelser. Straffeloven er overensstemmende med, hvad der er sset i flere nyere Straffelove, gaaet et Skridt videre, idet den har bestemt, at der ved Straffens Idømmelse kan tages Hensyn til den udtaaede Baretægtsarrest, saa at efter Omstændighederne endog al Straf af den Grund kan bortfalde, men den Uskyldige kan jo ikke paa den Maade faae nogen Erstatning. Spørgsmaalet om Erstatning blev af nærværende Lovforslags Stiller forelagt til Diskussion paa det nordiske Juristmøde i 1878, uden at det kom til Forhandling, hvorimod det har været forhandlet paa det i 1884 afholdte Juristmøde i Stockholm, dog uden at der vedtoges nogen Resolution, og i Slutningen af forrige Aar er der for den svenske Rigsdag af Regjeringen forelagt et Lovforslag om Erstatning, som dog, saavidt vides, ikke er endelig behandlet.

I det foreliggende Forslag er ikke medtaget Spørgsmaalet om Erstatning til dem, der ere dømt til Straf og senere findes uskyldige, da dette efter vor Proceslovgivning ikke kan konstateres ved en ny Dom og derfor ikke kan indpåsjes i Lovforslagets Bestemmelser.

Heller ikke omhandles Erstatning for ulovlig Arrest, da der her haves Regres til Dommeren, og Sagen derfor maa forfølges paa en noget anden Maade.

Endelig er der ikke foreslaaet Erstatning for den foreløbige Anholdelse, da denne har en væsentlig anden Karakter end Hensættelsen i Baretægtsfængsel.